

İskender BAYHAN
İstanbul Milletvekili

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı Murat Kurum** tarafından Anayasa'nın 98, TBMM İç Tüzüğü'nün 96 ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim. 28.02.2025

İskender BAYHAN
İstanbul Milletvekili

Marmara Denizi, 2021 yılında yaşanan müsilaj (deniz salyası) felaketiyle ciddi bir ekolojik krizle karşı karşıya kalmıştır. Bu olayın ardından, deniz dibindeki sünger toplulukları ve deniz çayırları gibi hayati öneme sahip ekosistemler büyük ölçüde yok olmuştur. Ancak müsilajın deniz tabanında yarattığı tahribatın etkileri devam etmekte olup, son gözlemler müsilajın yeniden ortaya çıktığını ve deniz dibindeki pinaları (*Pinna nobilis*) ve deniz çayırlarını kapladığını göstermektedir.

Deniz ekosistemindeki bozulmanın hızla artmasına dikkat çeken uzmanlardan Prof. Dr. Mustafa Sarı, pinaların ve deniz çayırlarının deniz suyunu filtreleme işlevi nedeniyle ekosistem açısından kritik önemde olduğunu vurgulamış; deniz tabanındaki yüzlerce türün yaşamsal tehdit altında olduğuna dikkat çekmiştir. Özellikle pinaların saatte 6 litre deniz suyunu filtrelediği ve deniz çayırlarının 1 metrekaresinde günlük 10 litreden fazla oksijen ürettiği düşünüldüğünde, bu ekosistem unsurlarının kaybının Marmara Denizi'nin biyolojik dengesini tamamen bozacağı açıktır.

Müsilaj, 2023 yılının ekim ayında Erdek Körfezi'nde yeniden ortaya çıkmış ve 45 gün içinde İzmit Körfezi'ne ulaşarak güneyden kuzeye Marmara Denizi'ni adeta bir ağ gibi sarmıştır. Bu durum, Bakanlığınız tarafından 6 Haziran 2021'de açıklanan ve kamuoyuna sunulan 22 maddelik eylem planının başarısızlığını gözler önüne sermektedir. Ancak, müsilajın yeniden ortaya çıkmasına rağmen bu konuda ne bir açıklama yapılmış ne de alınacak önlemlerle ilgili somut bir adım atılmıştır.

7/15805 numaralı soru önergemizde, Bakanlığınızın kendi eylem planına uyarak atık su arıtma tesislerini gerektiği gibi işletmeyen organize sanayi bölgelerine (OSB) herhangi bir cezai yaptırım uygulayıp uygulamadığını sormuştuk. Ancak Bakanlığınız, Marmara Denizi Havzası'nda 48 OSB bulunduğunu ve bunlardan yalnızca 29'unda atık su arıtma tesisi olduğunu belirtmekle yetinmiştir. Bu durum, bugüne kadar herhangi bir yaptırımın uygulanmadığını ve eylem planının yalnızca bir taahhüt olarak kaldığını göstermektedir.

Bu bağlamda;

1. 6 Haziran 2021'de açıklanan 22 maddelik eylem planı kapsamında, atıksu arıtma tesislerini gerektiği gibi işletmeyen organize sanayi bölgelerinin (OSB) rehabilitasyonu ve ileri arıtma teknolojilerine geçişleri hızlandırılacağı belirtilmişti. Ancak gelinen noktada eylem planına uymayan OSB'lere yönelik herhangi bir yaptırım uygulanmamıştır. Tüm bunlar göz önüne alındığında, bu süreç yalnızca "yeşil OSB" adı altında Avrupa Birliği'nden fon almak üzerine mi kurgulanmıştır?
2. Marmara Denizi'ndeki kirliliğin artış trendi bilimsel raporlarla ortaya konmuşken, derin deşarj ve endüstriyel atıkların denize boşaltılması konusunda nasıl bir denetim mekanizması işletilmektedir? Bu denetimler hangi sıklıkla gerçekleştirilmekte ve kamuoyuyla paylaşılmakta mıdır?
3. Yeniden ortaya çıkan müsilajın kaynağına ilişkin hangi bilimsel çalışmalar yürütülmektedir? Müsilajın engellenmesi için kısa ve uzun vadede nasıl bir eylem planı öngörülmektedir?
4. Deniz ekosisteminin geri kazanımı için Marmara Denizi Çevresel İzleme Projesi (MAREM) başta olmak üzere, Marmara Denizi'ndeki kirleticiler üzerine yapılan birçok çalışma ve meslek odalarının önerdiği acil önlemler hayata geçirilmiş midir? Pinaların ve deniz çayırlarının korunması için hangi özel çalışmalar yürütülmektedir?
5. Müsilajın yüzeyde görünür şekilde birikmemesi ve deniz suyunun berrak görünmesi, ekolojik tahribatın üstünü örtmek için bir bahane olarak mı kullanılıyor? "Denizin yüzeyinde görünmüyorsa yoktur" anlayışı, sermaye düzeninin doğa üzerindeki yıkıcı etkilerini gizleme çabasının bir parçası mı? Bilimsel verilerin ekolojik krizi açıkça ortaya koymasına rağmen Bakanlığınızın bu konuda sessiz kalması, sermaye çıkarlarını önceleyen bir politik tercih mi, yoksa bilimsel uzmanlık ve kamusal sorumluluk eksikliğinin bir göstergesi midir?